

Walking the dog on the salt / Περπατώντας τον σκύλο στο αλάτι
Εικαστική έκθεση στο πλαίσιο του φεστιβάλ «Διαδρομές στη Μάρπησσα 2018
–Αλάτι»
24, 25, 26 Αυγούστου

Συμμετέχουν: Ελένη Μπαγάκη, Μυρτώ Ξανθοπούλου, Έρικα Σκούρτη, Έλενα Χατζή
Επιμέλεια: Δέσποινα Ζευκιλή

Salt Flat

Το 1968 ο Αμερικανός εννοιολογικός καλλιτέχνης Ντένις Όπενχαιμ δημιούργησε μια επίπεδη παραλληλόγραμμη επιφάνεια σκορπίζοντας 1000 λίβρες αλάτι σε ένα εγκαταλειμμένο πάρκινγκ στην Νέα Υόρκη αφήνοντας τον αέρα, τον καιρό και την κίνηση των περαστικών και των αυτοκινήτων να το εξαφανίσουν.

Salt March

Το 1930 ο Μαχάτμα Γκάντι περπάτησε 240 μίλια ως τις ακτές του Γκουτζαράτ στην Ινδία σε πορεία διαμαρτυρίας για την απαγόρευση της Βρετανικής αποικιακής κυβέρνησης στους Ινδούς χωρικούς να μαζεύουν μόνοι τους αλάτι και τη σχετική επιβολή φόρου. Αρχικά ακολουθούνταν από 78 άτομα, τα οποία έγιναν στη συνέχεια χιλιάδες. Φτάνοντας στο Γκουτζαράτ ο Γκάντι μάζεψε μια χούφτα αλάτι. Η Πορεία του Αλατιού κατέληξε με τη σύλληψη 60.000 περίπου ατόμων συμπεριλαμβανομένου του Γκάντι και θεωρείται εμβληματική χειρονομία στην πορεία προς την ανεξαρτησία της Ινδίας.

Στην επιφάνεια:

Ένα φιλμ για μια γυναίκα που πηγαίνει στη Πάρο για να βρει αλάτι και καταλήγει να το ψάχνει στην πισίνα ενός ξενοδοχείου. Μια γλυπτική εγκατάσταση που ξεκινά από τους ασβεστωμένους αρμούς στο πλακόστρωτο του χωριού της Μάρπησσας. Ένα τραγούδι κι ένα χειροποίητο scrub από υλικά της περιοχής, όπου το αλάτι γίνεται αντίδοτο στη βασκανία. Ένα βίντεο-κολάζ 100 εικόνων του ενός λεπτού με παρατηρήσεις από την Πάρο.

Στο κατακάθι:

Η ποίηση του λυρικού ποιητή της Πάρου του 7ου αιώνα π.χ. Αρχίλοχου, οι ήρωες του οποίου αρνούνται να ακολουθήσουν τα ιδεώδη του ηρωισμού και της αρρενωπότητας όπως τα επέβαλε η εποχή τους. Το (αλμυρό) κλάμα ως γυναικεία υπόθεση και ένδειξη αδυναμίας. Ένα φιλικό αλλά και τοξικό ταυτόχρονα δώρο που σχολιάζει τη σύγχρονη οικονομία της «φυσικής ομορφιάς» και δοξάζει ίσως τις feminist killjoys, τις πικρόχολες (ξινές, αλμυρές) φεμινίστριες και όλους εκείνους που αρνούνται να ακολουθήσουν το μότο «Keep Calm and Carry On». Η αναζήτηση ενός συστήματος, μια λογικής, ενός ρυθμού στις λεπτομέρειες των φυσικών στοιχείων

αλλά και μια προσπάθεια καταγραφής της ανθρώπινης ενασχόλησης με το άπιαστο και το αόρατο.

Η έκθεση «Walking the dog on the salt / Περπατώντας τον σκύλο στο αλάτι» που διοργανώνεται στο πλαίσιο του φεστιβάλ Διαδρομές στη Μάρπησσα που φέτος έχει ως θέμα το «Αλάτι» προσεγγίζει το αλάτι ως μέρος ενός συστήματος που περιλαμβάνει φυσικά αλλά και κοινωνικά φαινόμενα. Η ιδιότητα του αλατιού να αποκαλύπτεται στο ανθρώπινο μάτι μόνο όταν το θαλασσινό νερό έχει εξατμιστεί, η θολή του φύση, τόσο οπτικά όσο και σημασιολογικά (φορτωμένο με θετικές και αρνητικές σημασίες ταυτόχρονα) αλλά και οι κοινωνικές, ιστορικές και έμφυλες πτυχές που σχετίζονται με την παραγωγή και τη χρήση του αποτέλεσαν σημείο εκκίνησης της έρευνας των τεσσάρων εικαστικών που ταξίδεψαν στη Μάρπησσα και την Πάρο και δημιούργησαν ισάριθμα νέα έργα ειδικά για την έκθεση. Οι επιτόπιες παρατηρήσεις, η έρευνα σε διαφορετικές πηγές, οι λαογραφικές παραδόσεις αλλά και οι προσωπικές τους εμπειρίες, όπως η επισφάλεια της καλλιτεχνικής εργασίας αλλά και η περιηγητική φύση των artists in residence, διαπλέκονται. Από το θολό του αλατιού στο θολό της ανθρώπινης φύσης και των σχέσεων κυριαρχίας, τα έργα των τεσσάρων γυναικών (σύμπτωση;) εικαστικών δημιουργούν διαφορετικά επίπεδα ερμηνειών, οι οποίες διαλύονται, εξατμίζονται, στερεοποιούνται και ξαναδιαλύονται. Οι λέξεις παίζουν ρόλο. Τόσο στην αρχική επιλογή των συμμετεχόντων (καλώντας τες είχα στο μυαλό μου τον τρόπο με τον οποίο από το κείμενο πάνε στην εικόνα και αντίστροφα), όσο και ως στοιχεία των παρουσιαζόμενων έργων, είτε πρόκειται για ένα σενάριο, ένα lightbox, ένα σίγχο, έναν τίτλο. Τα σκυλιά δεν χρειάζονται περισσότερο αλάτι απ' ό τι ίσως οι άνθρωποι.

Δέσποινα Ζευκιλή

Περιγραφές των έργων

Ελένη Μπαγάκη, Εκεί, μόνο τα πόδια αξίζουν, φιλμ, 2018

Το φιλμ «Εκεί, μόνο τα πόδια αξίζουν» εξελίσσεται στην πισίνα ενός ξενοδοχείου. Μια γυναίκα πηγαίνει στη Πάρο για να βρει αλάτι. Το ψάχνει στην πισίνα ενός ξενοδοχείου. Τελικά αντί για αλάτι βρίσκει πόδια.

Ο τίτλος του έργου προέρχεται από ένα σίγχο του Αρχίλοχου, λυρικού ποιητή της Πάρου του 7ου αιώνα π.χ. Ο Αρχίλοχος, γιος αριστοκράτη και σκλάβας, αμφισβήτησε την αριστοκρατία και τις παραδόσεις της εποχής. Έζησε φτωχός και υπηρέτησε σαν μισθοφόρος ενώ έγραψε για τον πόλεμο ανατρέποντας το ηρωικό ιδεώδες και αφαιρώντας κάθε στοιχείο μεγαλοπρέπειας του, απεικονίζοντας με ρεαλισμό την αβεβαιότητα και την αθλιότητά του. Οι ήρωες του εμφανίζονται αντισυμβατικοί, αμφισβητούν τα ιδεώδη του ηρωισμού και της αρρενωπότητας και δεν διστάζουν να παρατήσουν την ασπίδα τους για να τρέξουν να σωθούν. Οι ηρωίδες της Ελένης Μπαγάκη ταξιδεύουν σε διάφορους τόπους ψάχνοντας κάτι (ή τίποτα).

Μυρτώ Ξανθοπούλου, εδώ που κόβει (μην κλαις), Εγκατάσταση, 2018 (γύψος, πλαστικό, λάμπα, μαρκαδόρος σε πλεξιγκλας, διαστάσεις μεταβλητές)

Το έργο αποτελείται από ένα γλυπτό που ακολουθεί τους ασβεστωμένους αρμούς του πλακόστρωτου (*εδώ που κόβει*), και ένα lightbox-υποσημείωση (*μην κλαις*). Το γλυπτό παραπέμπει σε μια όχι τόσο γνωστή πτυχή της ιστορίας της παραγωγής του αλατιού στην Ελλάδα, την εποχή που αποτελούσε κρατικό μονοπώλιο. Αυτοσχέδιες αλυκές κατασκευάζονταν σε περιοχές με φυσικό αλάτι, μια δραστηριότητα κατεξοχήν γυναικεία. Οι γυναίκες μεριμνούσαν για τις ανάγκες της κοινότητας άτυπα, χειρονακτικά και παρά το επιβεβλημένο. Το ανάπτυγμα της φράσης *μην κλαις*, το δεύτερο σκέλος της εγκατάστασης επίσης υποδηλώνει φροντίδα, και ταυτόχρονα κατάφαση και αναγνώριση του πόνου και του κλάματος, το οποίο συχνά έχει αρνητικές συνδηλώσεις ως γυναικεία υπόθεση. Και στα δύο σκέλη του έργου η δυνατότητα ανάγνωσης συνυπάρχει με το γεγονός ότι η ανάγνωση διαφεύγει. Με αφορμή το θέμα του αλατιού και τις άπειρες διαστάσεις του, το έργο επιχειρεί να αγγίξει περιοχές θολές όσον αφορά το κυρίαρχο, είτε αυτό είναι ένα μονοπώλιο, είτε μια θεμελιώδης ανθρώπινη έκφραση που ενέχει τόση δύναμη όση είναι και η γενικευμένη αντίληψή της ως αδυναμία.

Έρικα Σκούρτη, Salve for the Salty Ones (Αλοιφή για τις Αλμυρές), performance και εγκατάσταση, 2018

Με αφετηρία τις θεραπευτικές ιδιότητες του αλατιού αλλά και τις λαογραφικές πρακτικές της Πάρου και γενικότερα, όπου το αλάτι θεωρείται ότι ξορκίζει το κακό, η Σκούρτη θα φτιάξει το δικό της χειροποίητο scrub με υλικά από την Πάρο και τα γύρω νησιά, το οποίο θα εφαρμόσει στον εαυτό της κατά τη διάρκεια της *performance* αλλά και θα μοιράσει στο κοινό σε συνδυασμό με ένα τραγούδι για τη διάλυση των τοξινών, τόσο συναισθηματικών όσο και περιβαλλοντικών. Παίζοντας με την απολέπιση του δέρματος και την ανανέωσή του, αναφέρεται στα αέναα καθήκοντα αυτοβελτίωσης στα οποία μας υποβάλλει η σύγχρονη κοινωνική συνθήκη αλλά και στην ιστορική χρήση του αλατιού ως μέσο πληρωμής σε μια ευρύτερη οικονομία, όπου η ανθρώπινη ψυχή έχει γίνει ένα αγαθό που πρέπει να τελειοποιείται διαρκώς. Κομμάτια του τριμμένου αλατιού θα παραμείνουν στην έκθεση δημιουργώντας ένα αισθητηριακό περιβάλλον.

Ο αγγλικός τίτλος αναφέρεται στην θεά της θάλασσας Αμφιτρίτη, της οποίας η ρωμαϊκή εκδοχή η Salacia μεταφράζεται ως αλμυρή αλλά στην αγγλική αργκό χρησιμοποιείται για να περιγράψει κάποιον που είναι ενοχλημένος ή πικρόχολος. Είναι λοιπόν ταυτόχρονα μια αλοιφή, ανακούφιση για τους πικρόχολους (οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν ίσως τις στριφνές φεμινίστριες και άλλους που αρνούνται να ακολουθήσουν το μότο «Keep Calm and Carry On») αλλά και μια δικαίωση τους.

Έλενα Χατζή, Mathematics of Invisible Solutions (Μαθηματικά Αόρατων Λύσεων), 2018, βίντεο.

Το έργο αποτελείται από μια σειρά κινούμενες εικόνες, ένα βίντεο-κολάζ. Προέρχονται από περισσότερες από εκατό βιντεοσκοπήσεις, ενός λεπτού η κάθε μια,

τραβηγμένες με κινητό και χρήση μέγιστου ζουμ, κατά την διάρκεια έξι ημερών στο νησί της Πάρου. Ο σκοπός ήταν να δημιουργηθεί μια συλλογή από εικόνες, όσο το δυνατό λιγότερο περιγραφικές, εστιάζοντας σε ένα μόνο ή και κανένα αντικείμενο, δημιουργώντας pattern με αναμνήσεις από το νησί, όπου το θέμα του αλατιού είναι πάντα στο υπόβαθρο. Ξεκινώντας από τα τέσσερα στοιχεία που χρειάζονται για να δημιουργηθεί με φυσικό τρόπο θαλασσινό αλάτι στις αλυκές (βράχος, θαλασσινό νερό, άνεμος και ήλιος) καθώς και ένα πέμπτο (ο άνθρωπος που το επεξεργάζεται) ξεκινάει ένα οδοιπορικό διερεύνησης και αποτύπωσης των στοιχείων αυτών και των παραγώγων τους, είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό μεταξύ τους. Και την ίδια στιγμή μια προσπάθεια αποτύπωσης του αόρατου.

Ο τίτλος προέρχεται από την παραλλαγή μιας φράσης του Italo Calvino «matematica delle soluzioni singole» (mathematics of single solutions) από το βιβλίο του «Lezioni Americane. Sei proposte per il prossimo millennio» (Six memos for the next millennium). Ο Calvino αναφέρεται στην σκέψη του Robert Musil, προσπαθώντας να την συμπτύξει με την φράση «μαθηματικά απλών λύσεων», σε αντιπαράθεση με μια ενιαία μοναδική λύση που να περιγράφει την πραγματικότητα.

Με την υποστήριξη του NEON

Στηρίζουμε τη Δημιουργία

The logo for NEON, consisting of the word "NEON" in a bold, sans-serif font. The letters are yellow with a slight gradient and are set against a white background.